

Resume

Natura 2000 område nr. 67 Borris Hede

Området omfatter Habitatområde H60 og Fuglebeskyttelsesområde F37

Områdebeskrivelse

Borris Hede indeholder landets største sammenhængende hedeareal. De dominerende naturtyper er tør og våd hede, men der er også væsentlige forekomster af moser og kær. Det skovbevoksede areal i området dækker godt 12 % af det samlede udpegede areal. Skovene består helt overvejende af nåltræsbevoksninger, mens de få løvtræsbevoksninger domineres af eg og birk.

Det flade, sandede og magre terræn gør området til et typisk hedeslettelandskab dannet af aflejringer fra smeltevand fra sidste istid. Området er af såvel national- som international betydning i kraft af de landskabelige samt flora- og faunamæssige naturværdier. Den centrale del af området – Borris Sønderland – består hovedsageligt af tør hede, mens randområderne er mere fugtige og artsrige. Mod sydvest gennemskæres området af Omme Å. Borris Hede ejes af Forsvaret og anvendes som skydeterræn. På grund af den militære skydning er der meget begrænset adgang til området, og der er stort set ingen færdsel i den centrale del. Skydningen forårsager stedvise småbrande, der i stort omfang er med til at forynge hedevegetationen.

Det samlede areal er på ca. 4.750 ha.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte en række forskellige naturtyper og arter. Området er præget af det velbevarede hedelandskab domineret af våd og tør hede men også hængesæk samt skovtyperne stilkege-krat, skovbevokset tørvemose og ellesump forekommer. Samlet set rummer området en spændende biodiversitet. De store arealer med vandløb, moser, kær og rørsump betyder, at fuglebeskyttelsesområdet kan være levested for rørdrum, rørhøg, blå kærhøg, hjejle og mosehornugle og de mere sjældne arter såsom tinksmed og rødrygget tornskade. Langs Omme Å findes odder og grøn kølleguldsmed og i selve vandløbet endvidere laks.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Alle kortlagte naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af luftbårne næringsstoffer (eutrofiering). Flere steder er der problemer som følge

af tilgroning pga. manglende pleje/afgræsning ligesom afvanding og invasive arter stedvis er en trussel for naturværdierne.

Målsætning

De store hedeflader afvekslende med hedekær og mindre bakker er karakteristiske landskabselementer på Borris Hede. Der er i dette område specielt fokus på en række naturtyper som arealmæssigt udgør en stor andel i den biogeografiske zone i Danmark. Det drejer sig om våd hede (26 %), tør hede (13 %) og hængesæk (8 %). Naturtyperne på hederne sikres en god-høj naturtilstand.

Omme Å dalen er et markant landskabselement, der rummer værdifulde hængesække, rigkær, tørvelavninger og stilkege-krat. Områdets hængesække sikres, både de naturligt forekommende i Omme Å dalen og de som flere steder er opstået i kunstigt anlagte søer. Omme Å og de mindre vandløb i området sikres gode fysiske forhold og en god vandkvalitet med et varieret dyre- og planteliv.

Borris Hede skal indeholde velegnede levesteder for de sjældne ynglefugle hjejle og tinksmed.

For laksen opnås på langt sigt en selvreproducerende stigende eller stabil vildlaksebestand, som er uafhængig af udsætning af lakseyngel. Forholdene for arten i Skjern Å systemet skal være gode, således at der er tilstrækkeligt opgang af gydefisk, min. 1000 vildfisk pr. år. En forudsætning for at laksen også i fremtiden kan have en gunstig bevaringsprognose, er at den sikres tilstrækkelig beskyttelse.

For grøn kølleguldsmed gælder det, at opretholdelse af en god vand-kvalitet i Omme Å er afgørende for artens fortsatte forekomst både inden og uden for Natura 2000 området.

Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			

Ekstensiv drift		X		
Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.				
Sikring af arealer		X		
Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)				
Reducere forstyrrelser				X
Fx færdsel, sejlads og jagt				
Forbedring/sikring af levesteder		X		
Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder				

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift af naturtyperne samt gennemføre en indsats over for invasive plantearter. For flere vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget, f. eks. hjejle, tinksmed og grøn kølleguldsmed.

Skovnaturtyperne sikres hvor det naturmæssigt er muligt og endelig udføres en særlig indsats for den truede naturtype våd hede. Forekomster med våd hede skal genoprettes med plejetiltag og genskabelse af naturlig hydrologi. Arealet med potentielle levesteder for tinksmed øges gennem målrettet hedepleje.